

*De Schoolstraat, tot 1925 Dorpsstraat geheten, ca. 1910.
Links het schoolhuis met daarachter de gemeentelijke jongensschool die in
1860-'62 gebouwd werd in 't Schuttershof.*

Moorden onder WO-1

Philippe Callaert (Bunderstraat) bezorgde ons een kranteartikel uit de *Volksstem* (1) van zaterdag 21 april 1920.

ASSISENHOF VAN BRABANT.

EEN DUITSCHE MOORDENAAR TE OPWYCK.

Tijdens de Duitse bezetting verbleef een genaamde Karl Bockstein, geboren te Crefeld in 1879 als landstormsoldaat te Opwyck.

Volgens de beschuldigingakt, wordt Bockstein beticht van volgende feiten:

1. Op 2e Oogst 1916, tusschen 9 en 10 uur 's avonds schoot Bockstein op de baan van Opwyck naar Lebbeke zekeren Philemon Lambrechts (2) neer en liet hem onverzorgd op de baan liggen, zoodat het slachtoffer koud vuur (3) in de wonde kreeg en bezweek aan zijn verwondingen op 17 Oogst. (4)

2. Op 21 September 1916 bood hij zich ten huize der echtgenooten Hermus te Opwyck aan (5) om er eene huiszoeking te doen. Het achtjarige zoontje Hermus beweerde van geen Duitser

schrik te hebben, waarop de ellendeling het knaapje neerschoot, zoodat het op den slag dood bleef (6). De kogel trof ook nog een meisje dat zich aldaar bevond.

Voor deze tweede moord werd Bockstein door den Duitse Krijgsraad van Brabant tot drie maand gevang veroordeeld.

Het was de broeder van Lambrechts, soldaat in het bezette gebied (7), die den moordenaar te Crefeld herkende en hem door de Veiligheidspolice deed aanhouden.

Ondervraging van den beschuldigde.

BOCKSTEIN spreekt vloeiend Vlaamsch; het Fransch kent hij niet; hij wordt ondervraagd met behulp van een tolk.

Hij bekent dat het stuk der politie van Crefeld waar is, dat meldt dat hij voor den oorlog eens wegens brutaal optreden en een tweede maal wegens ophitsing tot staking werd veroordeeld.

Nooit deed hij werkelijke dienst in het Duitse leger. Hij werd slechts in België gebruikt te Leuven, te Ternath en Opwyk.

Bockstein, had op patroelje, bevel gekregen al de personen aan te houden wier papieren niet in orde waren.

Hij had twee voetgangers en twee zijner makkers hadden een wielrijder aangehouden, deze was Lambrechts. Beklaagde bracht de drie personen naar de wacht. Op een bepaald oogenblik sprong Lambrechts op zijn ... en wou vluchten. De Duitscher schoot op de vluchteling, die zich op 15 m. afstand bevond. Volgens de dokter was de afstand slechts 5 meters.

Lambrechts viel neer, hij was aan de dij getroffen.

Wat de kleine Hermus betreft, beklaagden heeft nooit het voornemen gehad hem te dooden noch te kwetsen. Het is een ongeval al spelende gebeurd.

Het jongetje had al lachende gezegd dat hij niet bang was van den Duitscher van wien het een appel gekregen had.

- En als ik zou schieten had deze gevraagd
- Dan nog niet was het antwoord.

Bockstein nam het geweer van eenen gen-darm; op zijn onverwachts ging het schot af; beklaagde weet niet hoe het kwam dat de veiligheidspal niet was omgezet.

De ochtendzitting is afgelopen om 12.30.

HET GETUIGENVERHOOR

Dr WYNANTS (8) heeft Lambrechts verpleegd. Deze lag op straat toen hij aankwam, geroepen door een Duitschen soldaat. De ongelukkige is aan koudvuur in de wonde overleden. Waarschijnlijk waren het kogels van een bizonderen aard.

BEKLAAGDE ontkent dat.

Dr. Wynants heeft ook de kleine Hermus verzorgd. De kogel is van onder naar boven door het lichaam gegaan, heeft 't hart geraakt en heeft daama nog de zuster van het slachtoffer gewond. Het is mogelijk dat het drama zich voordeed zoals beklaagden verklaard heeft.

Mevr. Wwe. LAMBRECHTS zegt dat toen zij bij het lijk van haar man aankwam, Bockstein in 't Vlaamsch zegde: ik heb geschoten. Die duivelsche Belgen! Ik zal er nog neerschieten.

Vooraleer te sterven had haar man gezegd dat men zonder waarschuwing op hem geschoten had.

De geboortvrouw die Mevr. Lambrechts vergezelt heeft die woorden niet gehoord.

Mevr. HERMUS, de moeder van het gedoodde jongetje zegt, zegt dat Bockstein op zoek was naar een smokkelaarster (9), toen hij bij haar aankwam. Het jongetje heeft hem gezegd: Booze Duitscher, ge moogt hier niet binnen!

- Zwijs of ik dood u, zou de soldaat geantwoord hebben.

- Ik ben niet bang, antwoordde de kleinen. En de Duitscher schoot vlakbij.

Dit gezegd hebbende, komt de arme moeder nog zoodanig onder den indruk van de herinnering, dat de zaalwachters haar moeten wegbrengen.

(1) De Volksstem, katholiek blad van Aalst, dat in januari 1895 in de plaats kwam van de Gazette van Aelst. Het verscheen eerst wekelijks en vanaf 20 mei 1910 als een dagblad dat over heel Oost-Vlaanderen werd verspreid.

(2) Philemon Lambrechts, 5de kind van 10 (° tussen 1883 en 1894) van Jan-Baptist („grondwerker", „koopman in vlees", landbouwer en herbergier) en Maria-Euphrasia De Gols (x Opwijk 15-2-1882, wonenden Wijn-gaardstraat 159), geboren te Opwijk op 26 februari 1888.

Moeder M.-E. De Gols (° Baardegem 16-1-1860) overlijdt op 14-12-1893 en vader J.-B Lambrechts (° Opwijk 17-2-1860) hertrouwd op 23-10-1895 te Baardegem met Maria-Paulina De Mol (° Meldert 20-6-1873). Deze laatste had een dochter (Marie-Joanna De Mol, ° Wieze 25-5-1894) en het echtpaar had samen nog 8 kinderen (° 1897-1913).

Philemon woonde van juni 1903 tot april 1908 te Brussegem en huwde op 29 april 1908 te Opwijk met Marie-Josephine Leemans (° 16-10-1885, werkmeisje). Het paar nam zijn intrek in het huis Stwg. op Aalst 147bis (in „t Sas"). Hij staat ingeschreven respectievelijk als „voerman", „werkman" en „metser".

In 1916 woonde het gezin Lambrechts-Leemans in de Nijverseelstraat 81.

Philemon was vader van 2 zonen, Raymondus-Theophiel (° 17-6-1908) en Leopold-Alfons (° 4-4-1910).

Sinds 1914 woonde de broer van Philemon, Clement L. (° 29-10-1891, „voermansgast"), in bij het gezin Lambrechts-Leemans.

De weduwe Lambrechts-Leemans hertrouwde op 23-2-1918 met Benedictus-Frans Lambrechts (° 2-2-1897, halfbroer van haar 1ste man Philemon L., zoon van Jan-Baptist en Maria-Paulina De Mol).

- (3) Gangreen, versterf van weefsels of lichaamsdelen door onvoldoende of afgesloten bloedsomloop.
- (4) Volgens de aanduidingen in de overlijdensakte van de burgerlijke stand overleed Philemon L. op 17 augustus, „...om zes uur 's morgens in het woonhuis, nummer honderd achtendertig, staande te Opwijk, Gasthuisstraat...".
Het oorlogsdagboek van Louis Lindemans (Marktstraat) meldt op 17 aug. ook dit overlijden: „Zoon Lambrechts, eenige dagen door de Duitschers, daar hij vluchtte, geschoten, sterft in het Gasthuis.”
In het frontblaadje „De Stem uit Opwijk” nr. 20 van 25 Januari 1917 lezen wij: „De drie volgende personen kwamen op een vreeselijke wijze aan hunnen dood: Philemon Lambrechts, echtgenoot van Josephina Leemans (Nijverseel), de 19-jarige zoon van Fransoo uit „Rome” en de 7-jarige zoon van Wieze Zwagers. Een ongeluk? Wij weten geene bijzonderheden.”
Het oorlogsdagboek van Louis Lindemans meldt ook nog, op dinsdag 27 juni 1916: „Dezen avond, rond 7 u., wordt de zestienjarige kleinzoon van Frans Ringoot op Nijverseel (Luik) door eenen D. doodgeschoten. De kleine had de vermaning van den D. waarschijnlijk niet begrepen.”
In „De Stem uit Opwijk” nr. 21 van 10 Maart 1917 lezen we nog: „Philemon Lambrechts, wiens overlijden we in voorgaand nr. meldden, werd door eene duitsche wacht neergeschoten, toen hij 's avonds, na het uur, per velo huiswaarts keerende, niet stopte op het „halt”-geroep.
Innige deelneming aan zijn broeder Gustaaf, C79-1Cie. (Klein gebed a.u.b.)”
- (5) Guilielmus-Franciscus Hermus-Hauwelaert (° 15-5-1872) gehuwd op 29-10-1895 met Marie-Louise Hauwelaert (°19-7-1871). Het gezin telde 6 kinderen (° 1894-1910) en woonde Nijverseelstraat-„Coenestraat” 24. Guilielmus-Franciscus was „koopman in rapen” en „werkman aan den tram”. Het slachtoffer, Petrus-Joannes, was hun 2de jongste, ° 19 juli 1908.
- (6) Volgens de akte van de burgerlijke stand overleed P.-J. Hermus in de ouderlijke woonst, om 7½ s'avonds op 21 sept. 1916.
In het oorlogsdagboek van Louis Lindemans lezen we op donderdag 21 september: „Een kind op Nijverseel moedwillig door een D. doodgeschoten (begraven 23e).”
Melding van het feit in het frontblaadje „De Stem uit Opwijk”: zie noot 4.
- (7) Overeenkomstig het vredesakkoord van Versailles (28 juni 1919, tussen geallieerden en Duitse rijk) werd het Rijnland bezet door geallieerde troepen. De broer van Petrus-Joannes Lambrechts maakte dus deel uit van dit bezettingsleger „De wacht aan de Rijn”.
- (8) Dr. Joseph Wijnants, zoon van Nicolaas en Maria-Catharina-Antonia Van Hees, broer van o.a. Fernand-Jan-Frans (notaris), geneesheer in de Dorpsstraat (nu Schoolstraat), ° Opwijk 21-5-1860, gemeenteraadslid 1899-1920 en 1927-'32, burgemeester 1921-'26, † 1-8-1938.
- (9) Na het stopzetten van de invoer uit het buitenland tengevolge van de oorlogsomstandigheden en het krijgsgeweld, werd het voedsel schaars, vooral nadat de bezetters een groter deel van de oogst opeisten.
Een aantal van onze buurgemeenten (Baardgem, Lebbecke, Buggenhout,..) behoorden tot het Etappengebied. In dit basisgebied ten dienste en ter voorziening van het strijdende Duitse leger aan het Vlaamse en Franse front primeerden absoluut de belangen van het Duitse leger. Door het strengere regime in het Etappengebied was er een intensere smokkel met de rest van het bezette land. Door zijn ligging aan de rand van het Etappengebied kende Opwijk een levendige smokkel met de gemeenten binnen dit gebied. De hoge smokkelactiviteiten kostten aan tenminste 4 Opwijkse burgers het leven.

Maurice WILLOCX

